

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

**Govor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar
na sprejemu za diplomatski zbor ob začetku novega leta**

Brdo pri Kranju, 19. januar 2026

Velja govorjena beseda.

Spoštovani predsednik vlade,
spoštovani doajen diplomatskega zbora,
ekscelence, veleposlanice in veleposlaniki,
spoštovani predstavniki mednarodnih organizacij,
spoštovani gostje,
dame in gospodje.

V veliko čast mi je, da vas lahko pozdravim na današnjem novoletnem sprejemu. Ta je postal več kot le protokolarni dogodek. Je simbol spoštljivega odnosa Slovenije do mednarodne skupnosti. Odnosa, ki temelji na prepričanju, da tudi v najzahtevnejših časih brez dialoga in zavezanosti pravu ne gre.

Vendarle pa, spoštovani, ne kaže olupševati stvari. Začetek leta 2026 je znova pokazal, kako nevaren je multipolarni svet. Jezik, ki se širi v mednarodnih odnosih, je jezik izolacionizma, ne multilateralizma. Dialog in mirno reševanje sporov na podlagi mednarodnega prava nadomešča uporaba sile, ki postaja malodane običajno sredstvo zunanje politike številnih držav. Humanitarne potrebe se v takšnih okoliščinah zagotovo ne bodo zmanjšale. Stanje še poslabšuje erozija zaupanja v mednarodne institucije.

Izstopi iz mednarodnih organizacij in mednarodnih pogodb, ki se bodo verjetno še nadaljevali, silijo k iskanju odgovora na vprašanje, ali jih sploh še potrebujemo in zakaj. Odgovor je jasen. Multilateralizem je nepopoln in okoren ter ne izpolnjuje vseh pričakovanj. Za posamezne države je sedanja mednarodna ureditev nevzdržna. Za nekatere je nevzdržna že dolgo, a niso imele dovolj volje in moči, da si to ureditev podredijo ali prilagodijo svojim interesom. Zdaj to voljo in moč imajo in ju brez zadržkov kažejo, uveljavljajo in uporabljajo.

Toda taka politika nima prihodnosti, saj obeta več konfliktov in manj sodelovanja. Veliko problemov tega sveta pa je skupnih in jih je treba tudi reševati skupaj. Zato moramo podpirati mednarodne institucije kot forume za pogajanja in mednarodno pravo kot sestavni del sodobne mednarodne ureditve za mirno reševanje sporov. Kršenje mednarodnega prava ni pot naprej, prav tako ne dvom v mednarodne organizacije, tudi ne pravosodne institucije, ki so jih države vzpostavile v povojnih osmih desetletjih mednarodnega sodelovanja. Njihovo razgradnjo je mogoče opraviti v trenutku, za njihovo obnovo pa so potrebna leta.

Človekovo dostojanstvo v nas, dostojanstvo za vse, dostojanstvo okolju, ki nas obdaja.

01 478 12 09, gp.uprs@up-rs.si, Erjavčeva 17, SI-1000, Ljubljana

Spoštovani.

Ko govorimo o razgradnji prigarane, morda premalo poudarjamo, da je čedalje bolj ogrožena tudi demokracija. Številni so jo morali znati ubraniti, se zanjo krvavo boriti in se borijo še danes. Toda poročilo organizacije Democracy without Borders iz leta 2025 je jasno. Število avtokracij presega število demokracij in se je v primerjavi z letom prej povečalo z 88 na 91. Poročilo poudarja, da so liberalne demokracije posebej ogrožene, saj jih je samo še 29.

Ponosna sem, da je Slovenija med njimi. Žal pa nič ne kaže, da se bodo ti trendi obrnili na bolje. Preveč je odrekanja demokraciji kot načinu upravljanja in življenja. Preveč je popuščanja nestrpnostim, nacionalizmu, populizmu, ksenofobiji in rasizmu. Premalo je spoprijemanja z dejavniki, ki prispevajo k temu, da imajo trgovci s strahom in sovraštvom podporo med ljudmi. Ne samo doma, tudi v tujini.

S temi dejavniki se srečujemo povsod po svetu. Morda najpomembnejša med njimi sta strah in revščina, ki stotinam milijonov ljudi onemogočata človeka vredno, dostojanstveno življenje. Poglejmo vendar okoli sebe, v kakšnih okoliščinah živijo ljudje! Kako se trudijo priti do dnevnega obroka hrane, številni med njimi celo v negotovosti, ali bodo na tej poti uspeli ubežati sovražni krogli. Množica otrok in mladih z omejenimi možnostmi izobraževanja, izbire in s tem osebnega razvoja je nepregledna.

Sredstva za zagotavljanje človekovega dostojanstva seveda so, a težko dosegljiva. Živimo namreč v mednarodni 'skupnosti', ki pa za peščico najbogatejših to v resnici ni. Ta peščica nadzira nepredstavljive vsote denarja. Ima torej sredstva za reševanje sistemskih problemov, kot so revščina, zdravstveno varstvo in podnebne spremembe. Lahko bi vlagala v izobraževanje in podjetništvo. Lahko bi dosegla človeku prijazne spremembe v družbi, saj ima velik vpliv na državne oblasti in vsebine javnih razprav. Lahko bi. Težava pa je, da se pogosto odloči, da za skupno dobro ne bo storila veliko ali sploh ničesar.

V Sloveniji tako sebičnost težko razumemo. Pri nas je solidarnost v skupnosti vrlina, pomoč ljudem v stiski pa samoumevna. Nemalokrat prav solidarnost rešuje zadrege togega državnega aparata. Solidarnost gradi šole, plačuje učitelje, zagotavlja dnevne obroke hrane. Nikoli ne bom pozabila širokih nasmehov in zahvale polnih oči stotin učenk in učencev povsem nove šole v skupnosti Akamasoa na Madagaskarju. Postavitev te čudovite prostorne zgradbe je z le nekaj sto tisoč evri financirala Slovenija, ob neizčrpni podpori in pomoči tamkajšnjih slovenskih misijonarjev, z očetom Pedrom Opeko na čelu. Tudi zaradi neskončne hvaležnosti teh otrok, ki živijo v eni najrevnejših držav sveta, želim, da bi v mednarodnih odnosih solidarnost vseh, tudi najbogatejših, postala vrednota, v katero se ne dvomi.

Spoštovani.

Kriza demokracije in pomanjkanje solidarnosti sta povezana z akutnimi izzivi sodobnega sveta, ki jih moramo odločno reševati. Ne smemo se jih bati, ne smemo gledati stran ali, še slabše, jih prelagati na zanamce. Izpostaviti želim dva taka izziva.

Prvič, umetna inteligenca, digitalne platforme in nove oblike komuniciranja, ki prinašajo številne priložnosti, a tudi resna tveganja. Podcenjevanje tveganj lahko poglobi neenakosti in ključno prispeva k oslabitvi demokratičnih institucij ter povečanju družbenih napetosti. Zato se je teh izzivov treba odločno lotiti. Vsak korak napredne tehnologije morajo spremljati kritične izobraževalne vsebine. Napredno tehnologijo je treba obravnavati z jasnimi etičnimi in pravnimi okviri. To še posebej velja za zlorabo tehnologije v obliki dezinformacij, ki je postala stalnica tako v državah kot tudi zunaj njihovih meja. Z zlonamerno uporabo tehnologije se bomo v letošnjem letu intenzivno spoprijemali tudi v Sloveniji.

Drugi izziv so podnebne spremembe. Izid COP30 je dokaz, da se mednarodna skupnost še ne zna ali noče spoprijeti s čedalje bolj grozečimi podnebnimi spremembami. Vendar ne kaže obupavati in capljati na mestu. Tudi prilagajanje na podnebne spremembe namreč prinaša priložnosti, in sicer v obliki zelenega prehoda. Povezovanje gospodarske rasti z izdelavo in rabo obnovljivih virov energije s posluhom za spodbujanje podjetništva in solidarnosti je ideal, za katerega si moramo prizadevati. Tak prehod je koristen tako za naša življenja kot tudi za naravo. Seveda za življenja vseh nas, ne le privilegiranih. Nekatere bodo podnebne spremembe prizadele bolj in hitreje, druge morda nekoliko manj in kasneje, toda prizadeti bomo vsi. Tiha odpoved zelenemu prehodu, kar ne nazadnje vključuje tudi izstop iz Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja, bi zato predstavljala resno tveganje za razvojne zmožnosti sedanje in prihodnjih generacij, še posebej, če se sredstva zanj preusmerjajo v obrambno industrijo.

Spoštovani.

Slovenija je dejavna in odgovorna članica mednarodne skupnosti, kar smo dokazali tudi kot nestalna članica Varnostnega sveta Združenih narodov. To obdobje je sovpadalo z eno največjih polarizacij v njegovi zgodovini. Zato smo si še posebej prizadevali delovati načelno, pregledno in povezovalno. Dosledno smo spodbujali k spoštovanju Ustanovne listine Združenih narodov in mednarodnega prava ter upoštevanju enakih standardov v vseh primerih in za vse države.

Posebno pozornost smo namenjali krepitvi vloge nestalnih članic Varnostnega sveta. V času zaostrenih odnosov med velikimi silami namreč prav povezovanje in iskanje skupnih imenovalcev omogočata premike tudi tam, kjer se zdi dialog skoraj nemogoč. To potrjujejo konkretni rezultati. Naj izpostavim resolucijo, ki je prvič po oktobru 2023 pozvala k prekinitvi ognja v Gazi, k izpustitvi talcev in neoviranemu humanitarnemu dostopu. V času našega predsedovanja Varnostnemu svetu smo skušali krepiti zaupanje in odgovornost tudi s predsedniško izjavo o voditeljstvu za mir. V njej so članice soglasno potrdile svojo zavezanost Ustanovni listini in mednarodnemu pravu. Soglasno so potrdile tudi slovensko resolucijo za krepitev arhitekture OZN v podporo miru. Podpori miru je bil namenjen tudi zgodovinski obisk članic Varnostnega sveta v Siriji in Libanonu v času našega drugega predsedovanja.

Delovanje Slovenije je bilo vsebinsko usmerjeno tudi v agendo žensk, miru in varnosti, zaščito civilistov ter v povezavo med podnebjem, vodo, mirom in varnostjo. Te teme niso obrobne, so jedro sodobnih varnostnih izzivov. Zato delo v Varnostnem svetu razumemo ne le kot končani mandat, temveč kot del trajne odgovornosti. To odgovornost nadaljujemo s članstvom Slovenije v Svetu Združenih narodov za človekove pravice. Toda že zdaj je jasno, da bo tudi to članstvo pred resnimi izzivi. Morda še nikoli

resnejšimi, saj se varovanju človekovih pravic odrekajo celo države, ki so ta sistem pomagale snovati in izgrajevati.

Spoštovani.

Teh in številnih drugih izzivov, ki so pred nami, in posledic, ki jih utegne povzročiti njihovo nereševanje, ne smemo podcenjevati. Ne smemo biti tiho. Seveda se moramo na novo realnost znati prilagoditi, a nekje v tem procesu je treba potegniti rdečo črto. Genocidno ravnanje je taka črta. Brutalno ravnanje s civilnim prebivalstvom v Gazi, pritisk na Palestince na Zahodnem bregu, grozovito nasilje v Sudanu ter na številnih drugih konfliktnih območjih opozarjajo na selektivno solidarnost in nedoslednost pristopov pri reševanju sporov. Suverenost, ozemeljska celovitost in nedotakljivost meja predstavljajo drugo, enako pomembno rdečo črto. Slovenija zato ostro obsoja rusko agresijo na Ukrajino, ki predstavlja hud napad na ta načela. Apetiti po prisvajanju ali nadzoru ozemelj drugih držav so nesprejemljivi, zato se moramo na vsa ta dejanja dosledno odzivati in jih zavračati. Odločna izjava sedmih držav s sklicevanjem na omenjena načela v primeru Grenlandije je zato korak v pravo smer.

Bodimo odločni in neselektivni v podpori temeljnemu načelom mednarodnega prava o prijateljskih odnosih med državami. Naš svet vendarle ni svet, ki ga sestavljajo le štiri velike sile ali pet velikih sil. Naš svet ne more biti svet dvojnih meril, kjer so države ali politiki lahko nad mednarodnim pravom in po lastni presoji branijo interese nekaterih v škodo drugih, celo z uporabo veta. To je svet 200 držav, med katerimi velika večina ne želi živeti med sovražniki. Želi živeti v skupnosti, kjer velja beseda tistih, ki si prizadevajo pogasiti plamene vojne, ne tistih, ki želijo vojne zanetiti. Prišel je čas, da se države zavestno in tesneje povežemo v tako skupnost. Ne ustrašimo se tega koraka. Ne ustrašimo se svoje raznolikosti. Mir je namreč en sam in je nedeljiv. V današnjem svetu na robu vojne šteje vsa moč, ki jo premoremo, da uveljavimo interes za mir. Tudi moč besede. Več, kot nas je, boljše, kot se bomo organizirali, bolj bomo slišani, težje nas bo prezreti in – prezirati.

Spoštovani.

Letošnje leto ne bo preprosto. Izzivi, s katerimi se spoprijemamo, niso majhni in zahtevajo veliko energije. Toda ne kaže poklekniti. Raje okrepimo tisto, kar nas povezuje, in se zavestno uprimo silam, ki nas razdvajajo. Kot izpričana zagovornica multilateralizma ter članica ključnih mednarodnih organizacij, med katere poleg OZN šteje tudi Evropsko unijo in zvezo NATO, Slovenija ostaja odprta in zanesljiva, dialogu predana partnerka. Je država, ki verjame, da diplomacija ostaja eno najmočnejših komunikacijskih orodij. Ne zato, ker bi bila brezhibna, temveč zato, ker omogoča, da konflikte rešujemo brez nasilja ter prihodnost gradimo skupaj in vključujoče.

Zaželim si torej, vsi skupaj, leto 2026 kot leto dialoga, medsebojnega spoštovanja in poguma za mir. Naj bo to leto odločnega prizadevanja za človekovo dostojanstvo, povsod in za vse, ter za okolje, ki ga omogoča. Potrudimo se, da bomo vsi in vsak posebej konkretno prispevali k uresničevanju teh želja.

Hvala in srečno v novem letu.